

Van:
Verzonden: dinsdag 2 april 2024 11:21
Aan: Raadsgriffier Heemstede
CC:
Onderwerp: Brief aan gemeenteraad inzake Manpadslaangebied
Bijlagen: 20240402 Brief gemeenteraad_Oproep maak pas op de plaats met woningprogramma Manpad.pdf; 20240331 Bouwstenen natuurpark Manpadslaangebied_visie VWG-KNNV.pdf

Beste mensen van de griffie,

Mogen we u verzoeken om de bijgaande brief met bijlage aan alle leden van de gemeenteraad toe te sturen.

Vriendelijke groeten,

Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

KNNV Haarlem e.o.

Bouwstenen voor een Natuurpark Manpad

Visie van de regionale natuurorganisaties op de gewenste ontwikkeling

31 maart 2024

Waarom deze visie?

Het college stelt aan de gemeenteraad van Heemstede voor om nu al een programma van 149 woningen vast te leggen. **De regionale natuurorganisaties maken daar ernstig bezwaar tegen** omdat dit programma niet past bij de eerdere raadsbesluiten over het Manpadslaangebied. En omdat de gevolgen voor het gewenste Natuurpark en de omgeving nog geenszins duidelijk zijn.

Volgens de door de gemeenteraad in 2022 vastgestelde Marsroute Natuurpark Manpad moet er in het gebied **een zo groot mogelijk 'Natuurpark' worden ontwikkeld met 'woningen te gast'**. **Het bebouwde gebied mag volgens de marsroute max. 2 ha bedragen**. Inmiddels bestaat flinke discussie over wat daarbij precies onder de term 'bebouwd gebied' wordt verstaan.

Over de invulling van het overige, niet bebouwde gebied – het Natuurpark – is helaas nog weinig nagedacht. De marsroute formuleert nauwelijks uitgangspunten hierover. Het raadsvoorstel bevat weliswaar een drietal inrichtingsschetsen ('visualiaties'); helaas ligt het accent daarbij op de woningbouw. **Opnieuw geen concrete ideeën over het Natuurpark, terwijl de realisering van het Natuurpark volgens de marsroute centraal zou moeten staan in de planvorming.** Ook het (achteraf opgestelde) ecologisch onderzoek geeft onvoldoende concrete gebiedsgerichte handvatten voor dit doel.

Om een Natuurpark te realiseren dat die naam ook verdient, achten wij het noodzakelijk om **natuuraspecten vanaf het begin volwaardig in de planvorming te betrekken**. Doel moet zijn:

- **de bestaande natuurwaarden waar mogelijk te behouden**, rekening houdend met de bijzondere ligging van het gebied tussen de beschermde natuurgebieden Groenendaalse bos, Leyduin en Huis te Manpad en grenzend aan de (beoogde) regionale ecologische verbindingzone Noord-Zuid langs de Leidsevaart.
- **de kansen voor een park met relevante en gevarieerde natuurwaarden optimaal te benutten**.

Een juiste situering van de woningbouw is daarbij van cruciaal belang voor het behoud en versterking van natuurwaarden. Met deze notitie dragen we daarvoor bouwstenen aan.

Plangebied als belangrijke schakel tussen de drie beschermde natuurgebieden en langs de Leidsevaart

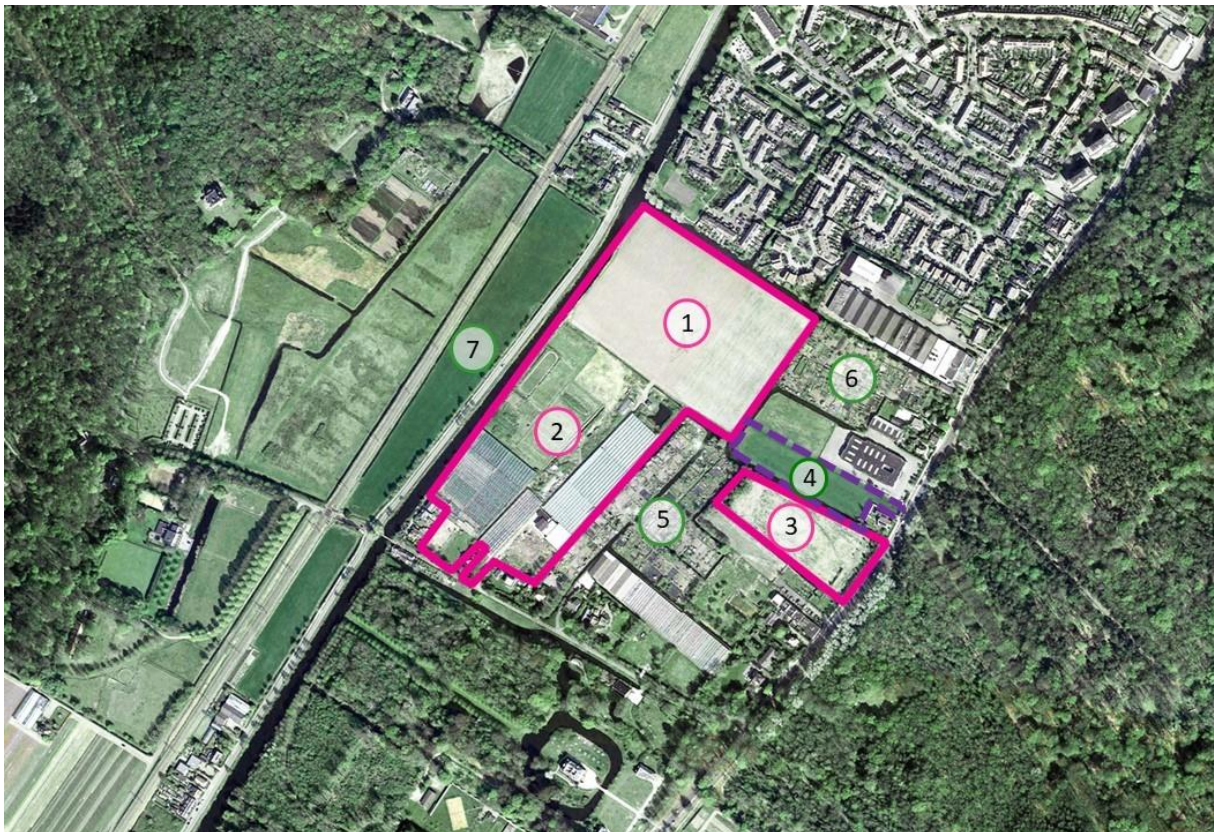
Natuurwaarden plangebied

Het plangebied grenst aan drie zijden aan beschermde natuurgebieden (zie kaartje op blz. 1). Leyduin en Huis te Manpad zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, het Groenendaalse bos maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland. **Het Manpadslaangebied vervult zowel landschappelijk als ecologisch een belangrijke rol als schakel tussen deze drie beschermde groen- en natuurgebieden.** Ook de werkelijke en potentiële natuurwaarden in het gebied worden in sterke mate beïnvloed door de ligging naast deze natuurgebieden en grenzend aan de regionale ecologische verbindingszone Noord-Zuid langs de Leidsevaart.

Mede vanwege deze specifieke ligging **kent ook het Manpadslaangebied zelf relevante natuurwaarden** (zie ook het ecologische rapport). Van de broedvogels en wintergasten zijn redelijk goede gegevens beschikbaar (van het toegankelijke gebied). In totaal zijn er 60 vogelsoorten waargenomen waaronder Kievit, Kleine Plevier, Buizerd, IJsvogel, Kneu, Kleine Karekiet en Scholekster. De vele vogelsoorten geven een goede indicatie van **de aanzienlijke biodiversiteit**. Ter vergelijking: in een vogelvriendelijk beheerde tuin komen ca. 15 vogelsoorten voor. Ook voor zoogdieren (reeën, kleine zoogdieren, vleermuizen) vervult het gebied een belangrijke rol, met name als schakel tussen de drie beschermde natuurgebieden.

Kenmerken per deelgebied

Het navolgende kaartje zoomt nader in op het plangebied (roze en paars omlijnd) en zijn directe omgeving. We onderscheiden de volgende deelgebieden met een sterk verschillend karakter (zie de nummering op het kaartje).

1. De open akker

- Is nooit bebouwd geweest
- Ligt iets lager dan de rest
- Van belang voor vogels (o.a. Kievit, Scholekster, Kleine Plevier); grote potentie voor aanzienlijk meer natuurwaarden (moerasachtig/ gekoppeld aan water)
- Zowel ecologisch als landschappelijk (historische zichtrelatie) van groot belang als schakel tussen Leyduin en Groenendaalse bos.

2. *Gebied met de kassen*
 - o Kassen dominant
 - o Gebied ligt iets hoger dan de akkers (opgehoogd?)
 - o Sterk verrommeld/verwilderd
 - o Daardoor wel waardevol voor Reeën, Vleermuizen, insecten en vogels (o.a. Blauwborst, Snor, Kneu en Buizerd)
 - o Bij herinrichting zijn deze natuurwaarden moeilijk te behouden maar kunnen bij een passende beplanting wel vervangen worden
3. *Kavel langs de Herenweg*
 - o Grasland/akker met stevige beplanting langs oost- en westrand.
 - o Beplanting langs Herenweg belemmert de gewenste visuele samenhang Natuurpark Manpad met Groenendaalse bos
 - o Kavel staat los van overig plangebied (deelgebieden 1 en 2)
 - o Ecologisch nu weinig waardevol
4. *Kavel provincie langs Herenweg (paars omrand op het kaartje)*
 - o Maakt formeel geen deel uit van het plangebied
 - o Benutting (op zijn minst van delen) van deze kavel is echter essentieel voor de gebiedsontwikkeling (ontsluiting van park en woningen vanaf de Herenweg, realisering samenhangend parkgebied)
 - o Ecologische waarde vergelijkbaar met deelgebied 3

Kenmerken aangrenzende deelgebieden van belang voor het Natuurpark

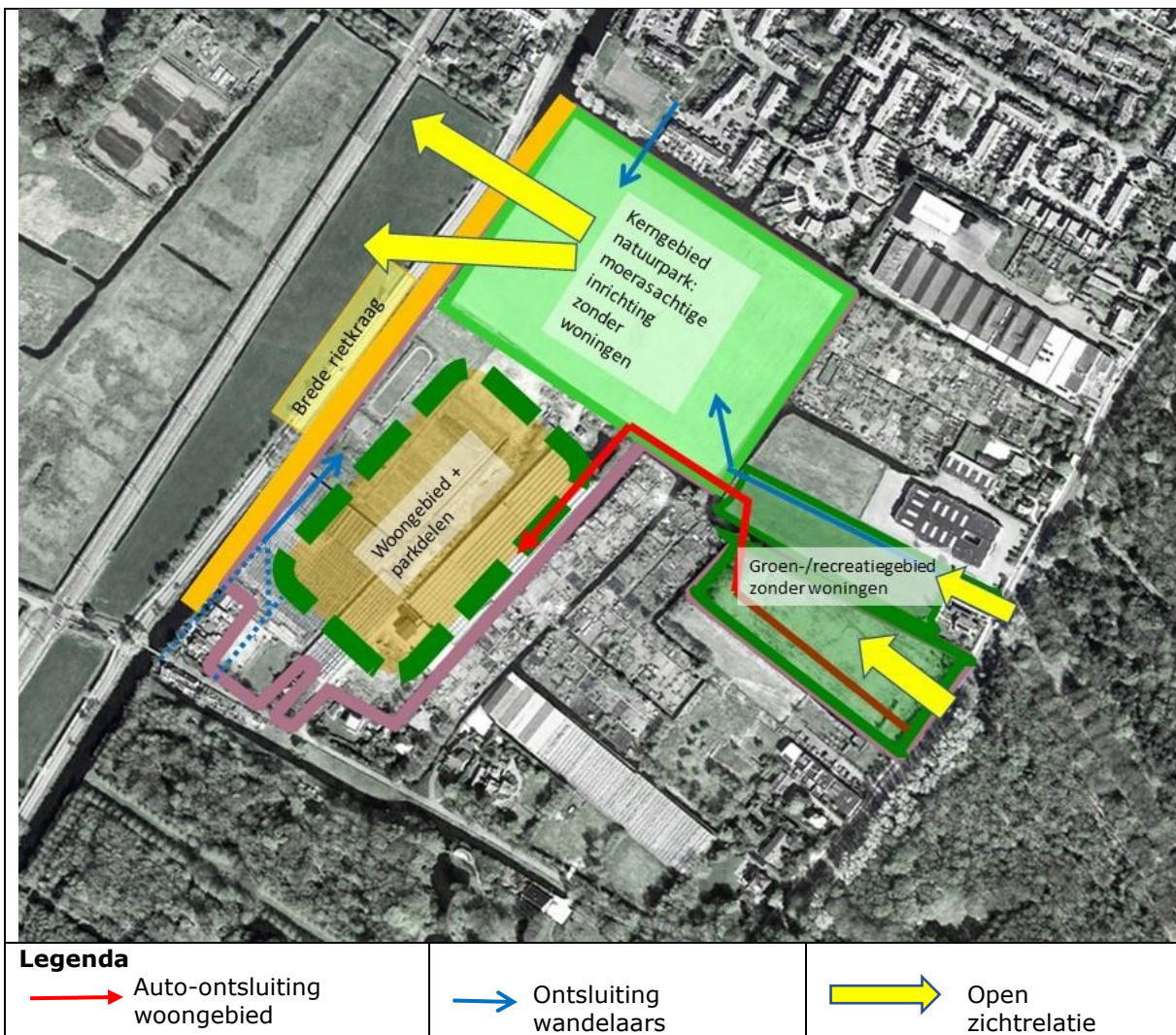
5. *Volkstuinencomplex Manpadslaan*
 - o Ecologisch waardevol voor vogels
 - o Van betekenis als ecologische verbinding tussen Huis te Manpad en het Natuurpark en daarmee het Groenendaalse bos
6. *Volkstuinencomplex Herenweg*
 - o Ecologische waarden vergelijkbaar met deelgebied 5
7. *Leidsevaart en weiland tussen vaart en spoorlijn*
 - o Ecologische van waarde voor Kleine Karekiet en diverse watervogels, Fuut, Waterhoen, Krakeend, Meerkoet, Aalscholver, etc.
 - o Aanwezigheid Leidsevaart biedt kansen voor waardevolle oever/rietkraag (ecologische verbindingszone Noord-Zuid)
 - o Weiland (in beheer van Landschap Noord-Holland) potentieel van betekenis voor de ecologische samenhang tussen Natuurpark en Leyduin

Uitgangspunten voor een waardevol Natuurpark

Op basis hiervan benoemen wij de volgende uitgangspunten voor een natuurpark dat voor zowel de natuur als voor bezoekers een aanwinst vormt.

A. Hoofddoel: maak een samenhangend, gevarieerd Natuurpark voor extensieve recreatie

- o Het gebied is gevarieerd maar ook versnipperd en deels verrommeld. Zorg er daarom voor dat het niet nog meer versnipperd raakt en kies voor een zo groot mogelijk samenhangend natuurpark. Geef de natuur ook echt de ruimte.
- o Geen fietspaden, wel extensieve recreatie voor wandelaars; maak zowel paden voor korte wandelingen (vooral nabij de ingang Herenweg) als een wandelroute door het gehele gebied heen (vanuit de Herenweg via deelgebied 1 naar de brug over Leidsevaart).
- o Honden strikt aan de lijn (behalve evt in de deelgebieden 3 en 4). Met name het kerngebied (deelgebied 1) mag geen uitlaatgebied voor honden worden.
- o Kies voor variatie in de natuur met tevens een educatieve waarde (bijv. natuurspeel-elementen voor kinderen)
- o Creëer al bij de inrichting zodanige voorwaarden dat het gebied goed is te beheren. Voer vanaf het begin goed overleg hierover met Landschap Noord-Holland (deskundige bij uitstek).

B. Richt deelgebied 1 (open akker) in als open kerngebied van het natuurpark

- o Deelgebied 1 heeft grote potenties voor een moerasachtig natuurgebied, toegankelijk via enkele wandelpaden (zie de nevenstaande verbeelding uit de visie van Delva uit 2020).
- o Voor dat doel het watersysteem loskoppelen van de Leidsevaart.
- o Deelgebied 1 is bovendien van cruciaal belang voor de visuele en ecologische samenhang met de omgeving (Groenendaalse bos, Huis te Manpad, Leyduin) en als stepping stone in de ecologische verbinding langs de Leidsevaart.
- o Daarom géén bebouwing en weinig hoog opgaande beplanting in dit deelgebied.
- o Houd de voor de ontsluiting van woningen benodigde infrastructuur aan de zuidrand van het deelgebied. Verder géén doorsnijding van het gebied door wegen.

C. Houd een zone langs de Leidsevaart vrij van bebouwing (ook langs deelgebied 2)

- o De Leidsevaart geldt in het regionale beleid als belangrijke ecologische verbindingzones. Een brede rietkraag is daarvoor van groot belang, in het bijzonder voor watergebonden dieren en vogels. Een rietkraag biedt tevens beschutting voor andere dieren.
- o Houd langs de Leidsevaart ruimte voor een wandelroute in een groene zetting die wordt verbonden met de Manpadslaan nabij de brug over de Leidsevaart (locatie nader te bepalen).

D. Concentreer de woningbouw in deelgebied 2 (gebied met de kassen) **en houd er tevens ruimte voor parkdelen met natuurwaarden**

- Deelgebied 2, met name het gebied van de huidige kassen, is met beste geschikt voor woningbouw
- Deelgebied 2 is aanzienlijk groter dan 2 ha (het volgens Marsroute te maximaal te bebouwen gebied) en biedt dus ook ruimte parkdelen met natuurwaarden. Zorg daarbij voor samenhang met de overige parkdelen.

E. Benut de deelgebieden 3 én 4 optimaal als toegangspoort en verbinding naar de Herenweg/het Groenendaalse bos

- Het westelijke deel van het plangebied (deelgebieden 1 en 2) heeft geen verbinding met de Herenweg. Deelgebied 3 staat er geheel los van. Benutting van deelgebied 4 (kavel provincie) is daarom onmisbaar voor de ontsluiting van natuurpark en eventuele woningen én voor de samenhang met de omgeving.
- Zorg dus voor een optimale inrichting van beide deelgebieden. De uitdaging ligt daarbij in een optimale afstemming tussen de vier functies:
 - toegangspoort/parkeren;
 - auto-ontsluiting naar de woningen;
 - wandelpad (op enige afstand van de ontsluitingsweg) en;
 - ecologische en visuele verbinding (ook zichtbaarheid van het Natuurpark vanaf de Herenweg).

Daarnaast moet de inrichting van deelgebied 4 ook rekening houden met de ondergrondse hoofdwaterleiding ter plaatse.

- Géén woningbouw in deze deelgebieden; een goede inrichting voor de bovenstaande doelen is al uitdagend genoeg.

F. Zorg voor een gevarieerde natuur in het natuurpark

- Zoals we onder punt B betogen pleiten we voor een open, moerasachtige inrichting in het kerngebied van het natuurpark (deelgebied 1). Ook de deelgebieden 3 en 4 moeten hoofdzakelijk een open karakter krijgen/behouden om de visuele verbinding te waarborgen.
- Deelgebied 2 en sommige randen van de open deelgebieden 1, 3 en 4 lenen zich ook goed voor een andere inrichting en vormen van beplanting: struweel, laanbomen, meer parkachtig, maar wel met natuurwaarden, in het bijzonder langs de randen.
- Langs grote delen van de Leidsevaart is een brede rietkraag wenselijk.

G. Zorg in de gehele inrichting voor versterking van de samenhang met de omgeving

Het betreft:

- de ecologische samenhang met de beschermde natuurgebieden Groenendaalse bos, Huis te Manpad en Leyduin);
- de ecologische verbindingzone langs de Leidsevaart;
- de historische zichtlijn tussen Groenendaalse bos en Leyduin.

Haarlem, 2 april 2024

Oproep aan de gemeenteraad van Heemstede: maak pas op de plaats en stel het woningprogramma Manpadslaangebied niet vast!

Geachte raadsleden,

Het plan voor 149 woningen in het Manpadslaangebied heeft veel beroering teweeg gebracht. Het Haarlems Dagblad kopte na de inspraakavond van 18 maart: "Iedereen lijkt wel tegen bouwplan Heemstede". Dat er zo veel kritiek kwam, is echter niet zo vreemd.

Oproep1: Maak pas op de plaats en zorg eerst voor uitgangspunten Natuurpark

In de Marsroute Natuurpark Manpad heeft u als raad beloofd om er een 'Natuurpark' met 'woningen te gast' te realiseren. Met het raadsvoorstel van het college lijkt zo'n Natuurpark – dat die naam ook daadwerkelijk verdient – achter de horizon te verdwijnen. In het voorstel wordt vrijwel alleen nog gesproken over woningbouw. Concrete uitgangspunten hoe het beloofde natuurpark eruit moet komen te zien, ontbreken geheel. Sterker nog, er is nog steeds geen zicht op hoe de aanleg en het beheer van het groen wordt gefinancierd.

De twee grote regionale natuurorganisaties – Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland en KNNV Haarlem e.o. - roepen u daarom op:

- Stel het woningbouwprogramma en bijbehorend raadsvoorstel niet vast, maar maak vooralsnog pas op de plaats.
- Zorg, om uw belofte van de Marsroute gestand te doen, eerst voor heldere uitgangspunten voor het beoogde samenhangende natuurpark (zie ook de inspraakbijdrage van Landschap Noord-Holland).

Als bijdrage voor de discussie en een zorgvuldige planvorming sturen wij u bijgaand onze visie als burgerdeskundigen toe voor het beoogde natuurpark.

Oproep 2: Maak het participatieplan waar en bied burgers serieuze inspraak

Het voorliggende woningbouwprogramma met bijbehorende inrichtingsschetsen is zonder participatie van burgers tot stand gekomen. Naar ons oordeel is dat in strijd met het door uw raad vastgestelde participatieplan. Ook dat is een reden om pas op de plaats te maken.

Het meest storend in het gevolgde planproces vinden wij dat zelfs Landschap Noord-Holland (LNH) nooit is geraadpleegd. Terwijl LNH in het Participatieplan is aangemerkt als medebeslissende instantie! Maar ook wij als prominente regionale natuurorganisaties verdienen een plek aan de overlegtafel.

Wij rekenen op u dat u als raad uw eigen beloftes nakomt!

Namens de besturen van onze natuurorganisaties

Voorzitter KNNV Haarlem e.o.

Bestuurslid Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

Bijlage: Notitie 'Bouwstenen voor een Natuurpark Manpad'
CC. College van burgemeester en wethouders